

EDİTÖRE MEKTUP: BALIN YARA İYİLEŞMESİ ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Letter to the Editor: Evaluation of the Effect of Honey on Wound Healing

Ayşe TOPAL HANÇER (0000-0002-5105-6405), Pınar YILMAZ (0000-0002-4696-8776)

Sayın Editör

Bozok Tıp Dergisi 2019;9(1):152-59.'dan ulaşılabilecek olan 'Balın yara iyileşmesi üzerine etkisinin değerlendirilmesi' isimli çalışmamız (1) ile ilgili 'Editöre Mektup' başlıklı yazı için öncelikle çok teşekkür ederiz. Eleştirileri objektif bir şekilde değerlendirerek cevapladığımızı bilginize arz ederiz. Editöre Mektup başlıklı yazıya cevaben;

i. Bilimsel çalışmalar doğrultusunda balın, yara iyileşmesi üzerine olumlu etkileri vardır. Üstelik kanıt piramidinin en tepe noktasında yer alan ve A düzey kanıt olarak değerlendirilen son zamanlarda yapılan bir meta-analiz çalışmasında (2), vücuttaki fizyopatolojik süreçler nedeni ile en zor iyileşme gösteren diyabetik ayak yaralarında bile balın yara iyileşme süresini etkili bir şekilde kısalttığı ve ilk bir-iki haftalık kullanım ile yara alanındaki bakteri oranını azalttığı belirtilmiştir. Bilindiği üzere, çalışmamızda bahsettiğimiz ve yara tedavisinde kullanılması öngörülen balın belli standartları olan taklit ve tağşiş ürünü olmadığı aşikardır. Nitekim çalışmada yer alan "prostaglandinler başlığı ve sonuç bölümü" içerisinde suni balın zararlı etkilerine yer verilmiş olup doğal (saf) bal pansumanlarının kullanılması gerektiği vurgulanmıştır(1). Ülkemizde; Resmi Gazete'de yayınlanan Türk Gıda Kodeksi Bal Tebliği'ne göre üretilen balda olması gereken standart özellikler belirtilmiştir (3). Ayrıca aynı tebliğde, "MADDE 15 – (1) Bu tebliğ kapsamında yer alan ürünlerden Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinde belirtilen kurallara uygun olarak alınır, ürünlere uluslararası kabul görmüş analiz metotları uygulanır." ifadesi göz önünde bulundurulduğunda Türkiye'de yara iyileşmesi için kullanılması kabul görülecek olan alternatif (tamamlayıcı) bal belirli laboratuvar testlerine tabi tutulmuş olmalıdır. Elbette kliniklerde yara bakımında her bal kullanılmamalıdır.

ii. "Geleneksel, Tamamlayıcı ve Fonksiyonel Tıp Uygulamaları Daire Başkanlığı" tarafından resmi web sitesinde belirtilen, sağlık bakanlığına bağlı olan ve ayrıca 26 tane GETAT (Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları) uygulama merkezi bulunmaktadır (4). Tamamlayıcı tıbbın, modern tıbbın önüne geçmesi beklenemez. Bu nedenle GETAT uygulama merkezi sayısı nispeten yeterlidir. Ancak yara bakımı ile ilgili olarak bu merkezlerin sayısının daha da artırılmasını umuyoruz. Türkiye'de apiterapi hakkında yeterli bilimsel araştırmanın yapılmamasını önemli bir eksiklik olarak görüyoruz. Nitekim çalışmamız da balın tedavide önemi konusuna vurgu yapılmış olup bu konuda çalışmalar yapılmasına dikkat çekmek istenmiştir.

iii. "Tamamlayıcı tıp" veya "alternatif tıp" yakın anlamda kullanılan kavramlardır. Uluslararası literatürde bu iki kavram birleştirilerek "Tamamlayıcı alternatif tıp (complementary alternative medicine)" tanımı yapılmıştır (5). Ülkemizde ise Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliği'nde (GTTUY) geleneksel tıp, tamamlayıcı tıp ve alternatif tıp kavramlarının tanımlanması ve aralarındaki farkların vurgulanmamıştır (6). Geleneksel, tamamlayıcı veya alternatif tıp gibi çeşitli kavramlar kullanılsa da tüm bu yöntemler/uygulamalar köklü bir geçmişe sahiptir ve zamanında tıbbın kendisi olduğu söylenebilir (7). Yayınımızda ise yapılan uluslararası kaynakları referans göstererek açıklama yaptığımızı belirtmek isteriz. Yayınımızda belirtilen alternatif tıp terimi, alternatif-tamamlayıcı-destekleyici tıp terimlerini içermektedir. Bu bakımdan değerlendirilmesi bizi mutlu edecektir.

Saygılarımızla.

Ayşe Topal Hançer

Pınar Yılmaz

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Ayşe Topal HANÇER, Araş. Gör.
Pınar YILMAZ, Araş. Gör.

İletişim

Araş. Gör. Ayşe TOPAL HANÇER
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
Tel: 05074808266
e-mail: ays-topal@hotmail.com

Geliş tarihi/Received: 3.05.2020
Kabul tarihi/Accepted: 3.05.2020
DOI: 10.16919/bozoktip.731449

Bozok Tıp Derg 2020;10(2):250-51
Bozok Med J 2020;10(2):250-51

KAYNAKLAR

1. Topal Hançer A, Yılmaz P. Balın yara iyileşmesi üzerine etkisinin değerlendirilmesi. *Bozok Tıp Derg* 2019;9(1):152-59.
2. Wang C, Guo M, Zhang N, Wang G. Effectiveness of honey dressing in the treatment of diabetic foot ulcers: a systematic review and meta-analysis. *Complement Ther in Clini Pract* 2019; 34:123-131.
3. Türk Gıda Kodeksi Bal Tebliği, Resmi Gazete. Sayı: 31107, 22 Nisan 2020.
4. T.C. Sağlık Bakanlığı, Geleneksel, Tamamlayıcı ve Fonksiyonel Tıp Uygulamaları Daire Başkanlığı, Uygulama Merkezleri. <https://getatportal.saglik.gov.tr/TR,21264/uygulama-merkezleri.html> (Güncellenme Tarihi: 05/12/2019) (Erişim tarihi: 01.05.2020).
5. Wahab MSA, Othman N, Othman NHI, Jamari AA, Ali AA. Exploring the use of and perceptions about honey as complementary and alternative medicine among the general public in the state of Selangor, Malaysia. *Journal of Applied Pharmaceutical Science* 2017; 7(12):144-150.
6. Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliği. Resmi Gazete. Sayı: 29158 27 Ekim 2014.
7. Somer P, Vatanoğlu-Lutz EE. Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliği Hukuki ve Etik Açıdan Değerlendirilmesi. *Anadolu Kliniği*. 2017; 22(1): 58-65.